

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/1/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115204442
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8115204442.3

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Diany Vičkovej v spore žalobkyne: L. Š., X.: X.X.XXXX, H. X. XXXX/X, XXX XX J., zastúpenej JUDr. Ernestom Vokálom, advokátom, Hlavná 61, 080 01 Prešov, proti žalovanému: Všeobecná úverová banka, a.s., Mlynské nivy 1, Bratislava 829 90, IČO: 31 320 155, zast. Beňo & partners, advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Námestie sv. Egídia 93, 058 01 Poprad, o určenie úveru za bezúročný a bez poplatkov., o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 19.05.2017, č. k. 13C/75/2015-51, takto jednohlasne

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu I. inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobkyne proti právnemu predchodcovi žalovaného a uložil jej povinnosť tomuto nahradiť trovy konania v rozsahu 100 %. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa domáhala určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy o poskytnutí najľahšej pôžičky č. XXXXXXXX/XXXXXXX uzatvorenou s právnym predchodcom žalovaného dňa 16.10.2013. Žalobu odôvodnila tým, že predmetná zmluva neobsahuje obligatórne náležitosti v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z., konkrétne údaj podľa § 9 ods. 2 písm. k). Taktiež uvedená zmluva stanovuje úrokovú sadzbu vo výške 32 %, ktorú považuje za rozpornú s dobrými mravmi.

2. Žalovaný so žalobou nesúhlasil majúc za to, že predmetná zmluva bola dojednaná v súlade s platným právom a za žiadnych okolností neodporuje dobrým mravom. Vo vzťahu k namietanej úrokovej sadzbe uviedol, že jediným zákonným ustanovením platným v čase podpisu zmluvy limitujúcim výšku odplaty za poskytnutý spotrebiteľský úver, bolo ustanovenie § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka. Dojednanie odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru vo výške 32 % podľa neho nie je možné za žiadnych okolností považovať za dojednanie v rozpore s pravidlami etiky a morálky. V súvislosti s hodnotením primeranosti odplaty uviedol, že 01.06.2014 vstúpilo do platnosti Nariadenie vlády č. 141/2014 Z.z., ktoré stanovilo najvyššie prípustnú výšku odplaty ako 2-násobok priemernej sadzby RPMN bánk, pričom v čase uzatvorenia zmluvy táto bola vo výške 15,81 %. Pri aplikácii novej právnej úpravy tak odplata bola dojednaná v zmluve o pôžičke vo výške 32 %, ktorá len nepatrne prevyšovala najvyššiu prípustnú výšku. Súd prvej inštancie zamietol žalobu z dôvodu neexistencie naliehavého právneho záujmu na určení bezúročnosti, ako aj bezpoplatkovosti úveru. Uviedol, že predpokladom úspešnosti určovacej žaloby sú z procesného hľadiska dve podmienky. Prvou je preukázanie existencie, resp. neexistencie konkrétneho práva, ktorého posúdenie je predmetom konania a druhou, že žalobca má na požadovanom určení naliehavý právny záujem. Naliehavý právny záujem vyplýva spravidla z toho, že právne postavenie žalobcu je bez tohto určenia ohrozené, alebo neisté a odstránenie stavu objektívnej právnej neistoty nemožno dosiahnuť iným vhodným spôsobom. Účelom tejto podmienky je totiž zabrániť rozmnožovaniu zbytočných sporov, alebo sporov bez praktického významu pre účastníkov. Pre žalobcu to znamená nevyhnutnosť tvrdiť a dokázať skutočnosť, z ktorých vyplýva existencia resp. neexistencia konkrétneho práva a súčasne existenciu naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení. Záver súdu o existencii,

resp. neexistencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá posúdenie, či podaný určovací návrh je vhodným procesným nástrojom jeho práva, alebo návrhom, ktorý spornosť neodstraňuje a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude nasledovať konanie iné. Naliehavosť právneho záujmu na požadovanom určení musí spočívať v tom, že by sa ním vyriešili všetky sporné právne otázky medzi účastníkmi konania a súčasne by sa vytvoril pevný právny základ pre budúce právne vzťahy. V danom prípade sa žalobkyňa domáha riešenia časti svojho právneho vzťahu tak, aby súd určil, že zmluva je pre ňou označené vady bezúročná a bez poplatkov, a teda že žalovaný právo na úroky na poplatky z tejto zmluvy nemá. Poukázal na to, že žaloba v zmysle ustanovenia § 131 CSP slúži na súdnu ochranu ohrozeného, alebo porušeného práva, avšak z predloženej žaloby nie je zrejmé ochrany konkrétne ktorého svojho konkrétneho práva sa žalobkyňa domáha. Ak by pritom išlo o posúdenie prípadného bezdôvodného obohatenia, v takom prípade by bola namieste priamo žaloba na plnenie, kde by sa otázka bezúročnosti a bezpoplatkovosti riešila ako predbežná a súčasná žaloba je tak pre nedostatok naliehavého právneho záujmu kvôli absencii konečného riešenia nedôvodná. Ak ide o záujem žalobkyne deklaratórne rozhodnutím súdu určiť neexistenciu jej dlhu, o ktorom má žalovaná tvrdiac s tým súvisiace hmotno-právne dôvody svoju predstavu, právny záujem na tomto určení, len preto, aby nadobudla judikovanú istotu, keď nie je zrejmé, či inak vôbec bude resp. má byť toto právo predmetom súdneho konania, teda či si voči nej bude žalovaný na súde vôbec nejaké právo uplatňovať - s poukazom na hospodárnosť konania nie je naliehavý. V tejto súvislosti podporne poukázal na rozsudok NS SR pod sp. zn. 5Obdo/10/2008, podľa ktorého skutočnosť, že žalovaný si proti žalobcovi uplatňuje majetkový nárok zo zmluvy, nezakladá sama o sebe naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti zmluvy. Pre úplnosť poukázal na presvedčivú logickú argumentáciu rozsudku Okresného súdu v Prievidzi pod sp. zn. 8C/55/2014 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne pod sp. zn. 17Co/339/2015, z ktorých vyplýva, že u žalobcu nie je daný naliehavý právny záujem, keďže tomuto nebráni nič v tom, aby svoje práva vykonal takým spôsobom, že žalovanému zaplatí len to, o čom je presvedčený, že mu je povinný zaplatiť a rovnako žalobcovi nič nebráni v tom, aby svoje právo voči žalovanému vykonal tak, že žalovanému nezaplatí to, o čom si je vedomý, že mu povinný platiť nie je. Pre prípad toho, že by žalovaný nebol rovnakého právneho presvedčenia ako žalobca a uplatnil by si svoje práva na zaplatenie dohodnutej peňažnej čiastky proti žalobcovi na súde, žalobcovi nič nebráni v tom, aby sa svojho právneho presvedčenia v takomto súdnom konaní domáhal.

3. O nároku na náhradu trov konania rozhodol postupom podľa § 255 CSP.

4. Proti uvedenému rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalobkyňa a žiadala napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie, prípadne zmeniť, žalobe vyhovieť a priznať jej nárok na náhradu trov konania. V dôvodoch odvolania uviedla, že rozsudok súdu prvej inštancie je nepreskúmateľný s tým, že tento na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a súčasne vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. Predmetná zmluva súvisí s celkovými 4 takmer identickými zmluvami, ktoré uzatvorila v krátkom časovom odstupe s právnym predchodcom žalovaného. Neskôr chcela všetky svoje záväzky vyrovnáť a z uvedeného dôvodu s týmto začala komunikovať o istine, ako aj pohľadávkach, pričom však dostávala rôzne informácie týkajúce sa ich výšky. Žalobu podala, aby vedela, či je povinná uhradiť poplatky a úroky, prípadne či právny predchodca žalovaného má, alebo nemá právo na úroky a uvedené poplatky. Ku dňu pojednávania mala uhradené všetky istiny a jej naliehavý právny záujem je jasne odôvodnený tým, aby vedela, či zo strany žalovaného došlo k bezdôvodnému obohateniu, aby bola informovaná o tom, akú finálnu čiastku má zaplatiť. Zdôrazňuje, že ďalšie zmluvy, ktoré uzatvorila s právnym predchodcom žalovaného boli v konaní pred súdom prvej inštancie v zmysle ňou podaných totožných žalôb posúdené v konaniach pod sp. zn. 16C/75/2015, 14C/76/2015 a 17C/75/2015 a vo všetkých konaniach súd jej žalobám vyhovel. Rozsudok 17C/75/2015 bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 6Co/53/2016 a z jeho záverov vyplýva existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Nestotožňuje sa s tvrdením žalovaného o absencii naliehavého právneho záujmu, ktorý je daný z dôvodu právnej istoty v otázke skutočnej výšky dlhu. Z tohto dôvodu má za to, že týmto svojvoľným odklonením od ustálenej judikatúry bolo porušené jej právo na súdnu ochranu, nakoľko súčasťou uvedeného práva je aj právo na predvídateľnosť súdnych rozhodnutí.

5. Odvolací súd uznesením zo dňa 07.03.2018 rozhodol o pokračovaní v konaní s právnym nástupcom pôvodného žalovaného, spoločnosťou Všeobecná úverová banka a.s., s dátumom právoplatnosti 26.03.2018.

6. Odvolací súd vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 379-381 CSP spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a zistil, že odvolanie žalobkyne je dôvodné a nie sú tu podmienky na to, aby odvolací súd potvrdil, resp. zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie. Je nesporné, že žalobkyňa sa predmetnou žalobou domáhala určenia, že označená zmluva o pôžičke uzatvorená medzi ňou a právnym predchodcom je bezúročná a bez poplatkov. Predpokladom k úspešnosti určovacej žaloby je preukázanie existencie naliehavého právneho záujmu.

7. Súdna prax za určovací žalobu považuje aj žalobu o neplatnosť, resp. bezúročnosť a bezpoplatkovosť právneho úkonu ako jeden z právnych prostriedkov ochrany spotrebiteľa. Naliehavý právny záujem žalobkyne je potrebné skúmať so zreteľom na individuálne okolnosti prípadu, predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním určovacej žaloby a konečný zmysel žalobkyňou navrhovaného rozhodnutia. Pri skúmaní podmienok uvedených v ustanovení § 137 písm. c) CSP umožňujúcich riešenie práva, resp. právneho vzťahu súdnym rozhodnutím treba vychádzať z toho, že naliehavý právny záujem na určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru má žalobkyňa - spotrebiteľ (ktorého špecifické postavenie ako slabšej strany v spore osvedčuje predovšetkým úprava v komunitárnom práve, početná judikatúra súdov európskych spoločenstiev, v neposlednom rade i domáca právna úprava), pretože potrebuje mať vyriešenú otázku, aký je jeho skutočný dlh nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov v prípade čiastočnej neplatnosti zmluvy, týkajúcej sa odplaty (úroky - poplatky). Jej postavenie sa stane istejšie, keďže nebude vystavená sankciám za nezaplatenie odplaty, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi (uznesenie NS SR zo dňa 31.07.2009 pod sp. zn. 1MCdo/1/2009).

8. V predmetnej veci naliehavý právny záujem na určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti predmetného úveru žalobkyňa odôvodňovala tým, že právny predchodca žalovaného v prejednávanej úverovej zmluve nemá právo na úroky a poplatky, pretože došlo k vade, ktorá spôsobuje, že poskytnutý úver je bez úrokov a bez poplatkov. Vzhľadom na to, že nemá inú možnosť ako zistiť, či úver je, alebo nie je bez úrokov a bez poplatkov a najmä nemá k dispozícii žalobu o plnenie (k preplateniu poskytnutej istiny z jej strany do rozhodnutia súdu nedošlo, čo by umožňovalo podať žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia, kde by otázka bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru bola skúmaná ako otázka predbežná) je nepochybné, že žalobkyňa ako spotrebiteľ potrebuje mať vyriešenú otázku, aký je jej skutočný dlh nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov v prípade čiastočnej neplatnosti zmluvy týkajúcej sa odplaty. Jej postavenie sa stane istejšie a nebude vystavená sankciám za nezaplatenie odplaty, ktorá je uplatňovaná veriteľom v rozpore s právnou úpravou zákona č. 129/2010 Z.z. V preskúmvanej veci nemožno tiež opomenúť, že na podanie žaloby o peňažné plnenie je aktívne legitimovaný iba veriteľ, v danom prípade ku dňu podania žaloby to bol nebankový subjekt, ktorý takúto žalobu doposiaľ nepodal.

9. Na základe uvedeného preto odvolací súd dospel k záveru, že na strane žalobkyne existuje naliehavý právny záujem na určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti predmetného spotrebiteľského úveru.

10. Okrem iného, podľa názoru odvolacieho súdu žalobkyňa sa podanou žalobou môže domáhať určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru z úverovej zmluvy a to bez potreby preukazovania naliehavého právneho záujmu. Platí totiž ustanovenie § 137 písm. c) CSP, podľa ktorého žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo o určení, či tu právo je, alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného právneho predpisu. Týmto osobitným predpisom je zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, ktorý v ustanovení § 3 ods. 5 umožňuje spotrebiteľovi proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom domáhať sa proti porušiteľovi na súde ochrany svojho práva. Zároveň z ustanovenia § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom od 01.01.2018 vyplýva právo spotrebiteľa domáhať sa určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou.

11. Na základe týchto skutočností preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v súlade s ustanovením § 389 písm. b) CSP zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude opätovne posúdiť žalobkyňou uplatnený nárok o bezúročnosti a bezpoplatkovosti predmetného úveru pre prípadne zistený rozpor s právnou úpravou spotrebiteľských úverov zakotvenou v zákone č. 129/2010 Z.z., alebo ďalšími predpismi určenými na ochranu spotrebiteľa s prihliadnutím

na namietanú skutočnosť neprimerane vysokej odplaty za úver požadovaný právnym predchodcom žalovaného v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi. V súlade s ustanovením § 396 ods. 3 CSP v novom rozhodnutí o veci súd prvej inštancie rozhodne aj o nároku na náhradu trov odvolacieho konania.

12. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).